

# ROMANCI KEMAL TAHİR'İN BİR DÜŞÜNÜR OLARAK TÜRK SİNEMASINA İLİŞKİN KURAMSAL TARTIŞMALARA KATKISI

Levent YAYLAGÜL

Akdeniz Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Antalya / Türkiye

**Anahtar Kelimeler:** Türk Edebiyatı, Türk Sineması, Kemal Tahir, Halit Refiğ.

## ÖZET

Kemal Tahir, Türk edebiyatının önde gelen yazarlarından birisidir. 1930'lı yıllarda başlayan sanat yaşamı özellikle 1950'li yıllardan itibaren yazdığı romanlarla ölüm tarihi olan 1973 yılına kadar çok yoğun bir şekilde geçmiştir. Bir anlamda Türk edebiyatının belli bir döneminin başat figürlerinden birisi olarak döneminin edebiyatını derinden etkilemiştir. Kemal Tahir sadece bir yazar değil, aynı zamanda büyük bir fikir ve düşünce adamıdır da. Romanlarını daha çok fikirlerini dile getirmek, topluma, tarihe, kültüre, insana dair temel yaklaşımlarını ortaya koymak için kullanmıştır. Özgün fikirleriyle sadece Türk edebiyatını değil, Türkiye'nin bilim ve politika dünyasını da etkilemiştir. Bu etkilemelerin uzandığı alanlardan birisi de Türk sinemasıdır. Kemal Tahir hem yazmış olduğu özgün senaryolar hem de filme alınan öykü ve romanlarıyla Türk sinemasına katkıda bulunmuştur. Bunun dışında Kemal Tahir'in asıl etkisi Halit Refiğ, Metin Erksan, Lütfi Akad, Duygu Sağıroğlu, Atıf Yılmaz gibi Türk sinemasının önde gelen yönetmenlerini düşünsel anlamda da etkilemesidir. Özellikle 27 Mayıs hareketinden sonra Türkiye'deki düşünce dünyasında kristalize olmaya ve ayrışmaya başlayan toplum görüşleri o dönemde Türk sinemasında yaşanan kuramsal tartışmaları da etkilemiştir. Özellikle Halit Refiğ, Halk Sineması ve Ulusal Sinema tartışmalarında Kemal Tahir'in düşünce dünyasından ve görüşlerinden etkilenmiştir. Türk toplumunun maddi ve düşünsel özgünlüklerine vurgu yapan Kemal Tahir, Türk sinemasının kuramsal açıdan da biçimlenişine katkıda bulunmuştur. Bu bağlamda bu bildirinin amacı, Kemal Tahir'in tarih ve toplum görüşleri çerçevesinde Halit Refiğ'in dünya görüşünün ve sinema anlayışının oluşmasındaki düşünsel katkılarını tarihsel bir yaklaşımla nitel olarak analiz etmektir. Bunun için öncelikle Kemal Tahir'in tarih ve toplum görüşü ele alınmakta daha sonra bu görüşlerin sinema anlayışını nasıl etkilediği, Halit Refiğ tarafından geliştirilen "Halk Sineması" ve "Ulusal Sinema" gibi kuramsal yaklaşımlar çerçevesinde irdelenmektedir.